

KISKUNSAGI NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG

6000 Kecskemét, Liszt Ferenc utca 19.

levélcím: 6001 Kecskemét, Pf: 186.

tel.: 76/482-611, fax: 76/481-074, e-mail: mailknp@knp.hu

190

Dr. Purgel A.

Dr. Váradai József úr

főigazgató

Vízügyi és Környezetvédelmi Központi

Igazgatóság

BUDAPEST, Márvány u. 1/c.

Tárgy:

Iktatószámunk:

Ügyintéző nálunk:

Hivatkozás:

Ügyintézőjük:

Melléklet:

véleményezés

315-2 /2008

Dr. Kákonyi Árpád,

00088/002/2008

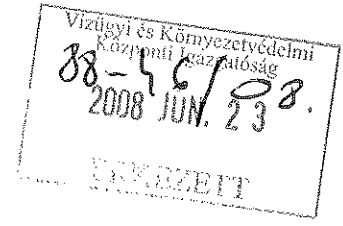
Kiss Zoltán

--

06.23
PA

KIAZ.

2008.06.23.

Tisztelt Főigazgató Úr!

Köszönettel vettük 00088/002/2008 számú levelét. Nem kívánunk reagálni az árvízvédelmi, települési vízellátással, határokon túli hatásokkal kapcsolatos kihívásokra. Magyarország jelentős vízgazdálkodási kérdéseivel kapcsolatos speciális, természetvédelmi érzékenységgű észrevételeinket, javaslatainkat az alábbiak szerint tesszük meg.

A 4. pont alatt említett jelenségekkel és okokkal némi finomítással, kiegészítéssel egyet értünk. Az igen-igen jelentős vízgazdálkodási probléma: a Duna-Tisza köze szinte teljes területén a víz hiánya okoz nagyon súlyos vízhiányt, ebből fakadó ökológiai-területvédelmi problémákat. A jelentős és tartós éghajlati, területhasználati változások, valamint a tervezési egység állóvizeinek lecsapolása, vízfolyásainak „szabályozása”, az érdemi vízmegőrzést még mindig gyakran háttérbe szorító vízgazdálkodási gyakorlat véleményünk szerint kritikussá teszi a felszíni vizek jó ökológiai állapotának elérését.

Az éghajlati tendenciákat módosítani, szükségleteinkhez igazítani sajnos nem áll módunkban, más megoldást kell találni. Tapasztalataink alapján úgy véljük, hogy a hátsági részén a lefolyási viszonyokhoz mérten a „belvíz”-csatornák sűrűsége, mérete, kapacitása a megváltozott lefolyási viszonyokhoz képest nagy. A természetvédelmi törvényben (18.§) említett, a természeti rendszerek fenntartásához szükséges ökológiai vízmennyiség részben mesterséges elvonások részben klimatológiai változások miatt sajnos már térségi méretekben nera biztosítható.

A térségi vízhiány mérséklésére először a maximális helyi vízmegőrzés javasolható. Belvízvédekezés helyett a belvízgazdálkodás, vagy a komplex vízgazdálkodás lehetőségeinek maradéktalan kiaknázásával a térség átmenetileg felesleges, bármely rendelkezésre álló vízkészletét olyan vízjárta területekre kell kormányozni, ahol érdekek sérelme nélkül megőrizhető, vizes élőhelyek ökológiai állapotjavítására fordítható. A vízbő évek készletéből származó átmeneti vízfeleslegek megőrzésére a természetes tározók a legalkalmasabbak, készletgazdálkodásra költséges beruházások nélkül igénybe vehetők.

A csatornák üzemrendjeinek alapjául szolgáló egykori körülmények az eltelt évtizedek alatt gyökeresen megváltoztak, a vízjogi üzemeltetési engedélyek tehát a hatályos jogszabályok előírásainak megfelelően sürgős és alapos felülvizsgálatra szorulnak. Erre azért van szükség, mert a több évtizedes nagy kapacitású vízvezetés bizonyára jelentős mértékben hozzájárult a mai vízhiányos helyzet kialakulásához és ezt a káros gyakorlatot mielőbb meg kellene szüntetni.

Az érdemi felülvizsgálat keretében szükségesnek látjuk ellenőrizni, hogy a kialakított csatornarendszerek vízkormányzásai mennyiben felelnek meg a VKI-ben megfogalmazott célkitűzéseknek,

mekkora költségekkel jár üzemeltetésük, fenntartásuk és ezek a költségek milyen arányban állnak azok ösztársadalmi hasznával, esetleg kárával.

A mindig is vízjárta, mély fekvésű területeket a rendkívül költséges „belvíz” mentesítés helyett inkább olyan tájhasználatra kellene visszakonvertálni, amely átmenetileg jól tűri a vizet. A racionális földhasználat visszaalakításával a területhasználati kockázat, kár, a vizilétesítmények fenntartási és a belvízvédekezés költsége jelentősen csökkenthető. Vízvisszatartásból fakadó víztöbbleti károk a vízjárta területek ökológiai adottságainak megfelelő területhasználat mellett elkerülhetők lennének.

A tömeges hátsági sírkút, jóléti-, szociális-, stb. tó létesítés következményeként felszín alatti vízkészletet károsan csökkentő és annak vízminőségét veszélyeztető, ezért e téren is szabályozásra szoruló helyzet áll elő.

A kavics-, homok és tőzgebánya tavak felületének növekedésével nő a térség felszín alatti vízkészletének veszélyeztetettsége és jelentősen csökken a bányák környezete talajvízének szintje.

A Duna-Tisza köze erdősültsége néhány évtized alatt 4 %-ról 20 %-ra növekedett. A homokpusztagyeppek helyén létesített nemesnyár-klón erdők korábban intakt talajvíz-készleteket használnak. Szükségesnek látjuk a rendelkezésre álló vízkészletek szerinti felülvizsgálatot.

A Duna-Tisza köze egyéb területhasználati változásai szintén hátrányosan érintették a rendelkezésre álló természetes vízkészletet. Az utóbbi évtizedek intenzív növénykultúrái fejlődésükhöz sokkal több vizet igényelnek, mint korábban.

A felszín alatti vizek esetében az igen mély és tartósan, jelentősen csökkenő talajvízszintek, valamint rétegnomás-szintek egyértelműen a pótlódást meghaladó mértékű (túl-) használat jelei. A Duna-Tisza közén egy reprezentatív felmérés alapján már 1995-ben 100 ezer illegális kút használatát becsülték. A felszín alatti víztől függő ökoszisztémák a beszivárgási területen ezáltal térségi mértékben veszélyeztetettek.

Az agrár-ökológiai krízissel is fenyegető készlet-hiány a ma ismert éghajlati jövőkép alapján sajnos várhatóan tovább nő, ami legkritikusabban a Duna-Tisza közti hátságot sújtja.

A természetvédelmi törvényben is említett, a természeti rendszerek fenntartásához szükséges ökológiai vízmennyiség megállapítása több mint 10 év óta nem történt meg. Ez a definiálatlan ökológiai vízkészlet részben mesterséges elvonások, részben éghajlati változások miatt sajnos már térségi méretekben nem biztosított. Az évtizedekkel ezelőtt, más körülmények alapján engedélyezett vízhasználatok, vízkivételek (illegális kutak) felülvizsgálata, a prioritások megállapítása, a szabályozás újragondolása lenne szükséges.

A víz minőségéből fakadó ökológiai problémák szennyvízkibocsátások, állattartó telepek, hulladéklerakók, diffúz mezőgazdasági szennyezések, stb. környezetében, kisebb területi kiterjedésben és mérsékeltebb ökológiai kárt, vagy kockázatot okozva jelentkeznek. A szikes tavak, szikes mocsarak vízháztartásának helyreállításához, a jó ökológiai állapot eléréséhez a mennyiségi kritériumok mellett bizonyos vízkémiai feltételek teljesülése is szükséges.

Kecskemét, 2008. június 17.

Üdvözlettel:

dr. Vajna Tamásné
igazgató

Értesül: címzett
irattár